

Силабус курсу

Психологія управлінської діяльності менеджера

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

Рік навчання: III, Семестр: VI

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

канд. геогр. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу **Баб'як Галина Петрівна**

Контактна інформація

h.p.babjak@gmail.com, +380673020848

Опис дисципліни

Дисципліна «Психологія управлінської діяльності менеджера» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо розуміння сутності психології управлінської діяльності як науки, котра вивчає психологічні закономірності та роль психологічних чинників в управлінні, психологічні механізми прийняття рішень, методи ефективного ділового спілкування, групову динаміку та психологію формування організаційних структур й кадрової політики; оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з питань особистісного розвитку менеджера; формуванні у студентів індивідуальних особливостей та поведінкових навичок, які необхідні майбутньому керівнику; розвитку у майбутніх менеджерів умінь організовувати особисту працю.

Метою вивчення навчальної дисципліни "Психологія управлінської діяльності менеджера" є оволодіння студентами та майбутніми керівниками психологічними інструментами та знаннями, необхідними для успішного управління організаціями та власною професійною діяльністю.

Формування у студентів системних знань про психологічні аспекти управлінської діяльності, розвиток навичок ефективного управління колективом, а також підготовка до використання психологічних методів у професійній діяльності менеджера.

Завдання вивчення дисципліни

В процесі викладання цієї дисципліни студенти повинні: розуміти сутність психологічних особливостей діяльності менеджера в управлінні організацією та колективом. здійснюється теоретична підготовка студентів із питань:

- ознайомлення з теоретичними підходами та прикладними дослідженнями в галузі психології управлінської діяльності керівника;
- засвоєння основних психологічних закономірностей управлінської діяльності, лідерства та керівництва;
- опанування методами саморегуляції та технологіями формування організаційної культури;
- оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями, які відображають зміст і структуру управління;
- усвідомлення ролі та значущості психологічних компонентів;
- набуття умінь і навичок ефективного вирішення психолого-управлінських проблем;
- розвиток комунікативних та лідерських якостей, необхідних для успішного керівництва.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	Тема 1. Теоретичні основи психології управлінської діяльності.	Засвоїти поняття психологічних особливостей управлінської діяльності. Управління як соціальний феномен. Поняття управління. Об'єкт та суб'єкт управління. Соціально-психологічні феномени в системі управлінських відносин: власне управління, тобто цілеспрямована дія на певний об'єкт, та підпорядкування. Поняття системи управління. Знати предмет, об'єкт і завдання психології управлінської діяльності менеджера. Місце психології управлінської діяльності менеджера серед інших психологічних дисциплін.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування
2 / 2	Тема 2. Психологічний аналіз трудової діяльності.	Знати психологічну структуру трудової діяльності. Психологічна професіограма: методи та застосування. Професійно-кваліфікаційні вимоги до фахівців та менеджерів.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування
2 / 2	Тема 3. Психологічні закономірності управління менеджера.	Засвоїти психологічні особливості управлінської діяльності менеджера. Управління як соціальний феномен. Поняття управління. Об'єкт та суб'єкт управління. Соціально-психологічні феномени в системі управлінських відносин: власне управління, тобто цілеспрямована дія на певний об'єкт, та підпорядкування. Поняття системи управління. Психологічний контекст діяльності керівника, її складові.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування
4 / 4	Тема 4. Психологічні аспекти реалізації управлінських функцій менеджера.	Знати психологічний зміст функцій управління менеджера. Класифікація функцій управління менеджера. Психологічні аспекти мотивації. Використання технологій НЛП в комунікації. Локус контролю і відповідальність. Психологічні особливості прийняття управлінських рішень менеджера.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування
2 / 2	Тема 5. Психологічні аспекти управління групою і колективом.	Засвоїти соціальну групу як основу функціонування організації. Основи групової самоорганізації. Групові ефекти. Поняття і структура трудового колективу. Стадії розвитку колективу. Знати розподіл ділових ролей в організації. Формування ефективної команди.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування

4/ 4	Тема 6. Психологія управлінської діяльності: лідерство, авторитет, імідж, влада.	Засвоїти поняття управління, влада та вплив. Знати види влади: винагороджуючи, примушуючи, легітимна, експертна, референтна, інформаційна. Джерела влади. Ефективність управління. Основні функції управлінської діяльності: планування, організація, мотивація, контроль, комунікація, прийняття управлінських рішень. Лідерство і керівництво в організації. Чинники ефективності керівництва. Керівник як суб'єкт управління. Ключові компетенції керівника. Управлінські ролі керівника. Кар'єра керівника. Широкий і вузький сенс кар'єри. Кар'єра як професійне просування, зростання. Кар'єра як посадове просування, досягнення певного соціального статусу. Стосунки в системі «керівник - підлеглий». Функціональні особливості керівника та підлеглого. Управлінська взаємодія. Соціально-психологічний клімат та згуртованість трудового колективу.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування
4/ 4	Тема 7. Психологія управлінських впливів і стилів керівництва. Ефективність різних стилів керівництва управлінського персоналу.	Засвоїти поняття про стиль керівництва і його структуру. Дослідження об'єктивних факторів, які впливають на вибір стилю керівництва. Сутність індивідуального стилю керівництва та приклади його прояву. Основні тенденції сучасного стану теорії управління. Особливості врахування позитивних та негативних сторін індивідуального стилю керівництва в процесі управління організацією (використовуйте при цьому конкретні приклади). Взаємодія людини та організації. Проблема співвідношення взаємних очікувань і домагань: кваліфікаційні і особистісні характеристики; місце (статус) в організації; характер і результати роботи; перспективи зростання. Адаптація індивіда в організації. Рівні адаптації - психофізіологічний, психологічний, соціально-психологічний - і чинники, що її зумовлюють.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування
4/ 4	Тема 8. Психологічні аспекти прийняття менеджером управлінських рішень.	Знати місце людського фактора у процесі прийняття рішень. Особистісні фактори: прийняття управлінських рішень: психічні процеси, психічні стани й психічні властивості. Психічні процеси: пізнавальні, волевові, емоційні, мотиваційні. Психічні властивості: загальні й індивідуальні. Процес прийняття рішень, як процес поєднання розрахунку, інтуїції, почуттів на певний момент часу. Специфічний вплив темпераменту на якість управлінських рішень. Типи темпераменту: холеричний, сангвінічний, флегматичний, меланхолійний. Поняття про прийняття управлінського рішення. Фактори, що впливають на прийняття керівниками управлінських рішень.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування

4/ 4	Тема 9. Психологічні аспекти управління конфліктами.	Засвоїти поняття конфлікту в психології управління. Сутність психологічних механізмів конфліктів. Підходи до класифікації конфліктів в управлінні. Основні джерела виникнення конфліктів в управлінні. Причини виникнення конфліктів, пов'язаних із психологічними особливостями учасників управлінського процесу. Форми перебігу конфлікту в організації. Форми поведінки учасників управлінського процесу в ситуації конфлікту. Типи поведінки людини в конфлікті. Принципи та методи подолання конфліктів в управлінні. Роль менеджера у вирішенні конфліктів.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування
2 / 2	Тема 10. Психологічний клімат в колективі.	Засвоїти сутність психологічного клімату в колективі. Чинники та показники психологічного клімату. Поняття, різні підходи та методи вивчення соціально-психологічного клімату. Чинники формування соціально-психологічного клімату. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату.	Тести, питання, завдання, кейси, презентації, поточне опитування

Літературні джерела

1. Бакаленко О. А. Психологія управління: навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2020. 120 с. URL: <http://surl.li/icorvf>
2. Базелюк В.Г., Кубіцький С.О., Михайліченко М.В., Михнюк С.В. Техніка управлінської діяльності: навчальний посібник. К.: Міленіум, 2022. 424 с. URL: <https://dglib.nubip.edu.ua/items/449a0590-581a-4e2e-91d5-9449920adc1e>
3. Гендер і кар'єра: навчальний посібник. ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2019. 372 с. URL: https://gestproject.eu/wp-content/uploads/2019/02/Chuiko-Gender_and_Career_PNU.pdf
4. Єременко Л. В., Ісакова О. І. Психологія управління: посібник для самостійної роботи студентів. Мелітополь: ФО-П Однорог Т. В., 2020. 79 с.
5. Жавнерчик О.В. Психологія управління: Конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2020. 161с.
6. Калюжна Ю. В., Захарова К. В. Факторний аналіз формування позитивного соціально-психологічного клімату колективу. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 3(2). С. 108-112.
7. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни: Навч.- методичний посібник. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 124 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737839/1/Karamushka_Mental%20health.pdf
8. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Психологія управління: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 208 с. URL: <http://surl.li/lswoww>
9. Кісіль З. Р. Основи управління: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 261 с.
10. Козирева О. В., Світлична К.С., Шуть О.Ю., Коляда Т.А. Основи прийняття управлінських рішень: навч. посібник. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 186 с.
11. Калениченко Р.А. Коханець А.С. Конфліктологія і психологія управління: Навч. посібник. К.: Компрінт, 2021. 167 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi66/0048705.pdf>
12. Лескова Л. Ф. Формування сприятливого соціально- психологічного клімату у колективі установи соціальної сфери. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 98-103.
13. Методи і форми управлінської діяльності: конспект лекцій /О. В. Лаврухін, О.М. Костенніков, К. В. Кім, Г. Є. Богомазова. Харків: УкрДУЗТ, 2020. 98 с. URL: <http://surl.li/chmtyt>
14. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи»галузі знань 01 освіта / педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава: ПУЕТ, 2020. 232 с.
15. Постоян Т. Г. Психологія управління: навч. посібн. Одеса: Університет Ушинського, 2020. 195 с.

16. Ратушняк О. Г., Лялюк О. Г. Самоменеджмент: навч. пос. Вінниця: ВНТУ, 2021. 170 с. URL: <http://surl.li/wuikia>
17. Старовойтенко Н. В. Психологія управління: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни [Електронний ресурс]. Черкаси: ЧДТУ, 2020. 300с. URL: <http://surl.li/ryrbow>
18. Угрин О. Г. Психологія управління: практичний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 164 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/448>
19. Ходаківський Є.І., Богоявленська Ю.В., Грабар Т.П. Психологія управління: підручник / МОН України. 5-те вид., перероб. та допов. Київ: Центр учбової літ-ри, 2021. 492 с.
20. Belbin M. Management teams. Why they succeed or fail. Butterworth- Heinemann is an imprint of Elsevier. Third edition. 2010. 193 p.
21. Fraccaroli F., Sverke M. Work and Organizational Psychology: An International Perspective, Third Edition John Wiley & Sons, Ltd. 2017. 364p.
22. Nadraga V. Macro-level Modelling of Budget Support for Social Risk Management. Центральньо-український науковий вісник. Економічні науки. 2019. Вип. 2. С. 144-151.
23. Pasenko N. Information technologies to provide social effectiveness of management decisions in multilevel governance system. Актуальні проблеми державного управління. 2019. Вип. 4. С. 76-81.
24. Steve M. Jex, Thomas W. Britt Organizational Psychology: A Scientist- Practitioner Approach/ Third Edition John Wiley & Sons, Ltd. 2017. 264p.
25. Tuckman B. Developmental Sequence in Small Groups. Psychological Bulletin. URL: <http://habitus.od.ua/16-2020>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання:** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету (інституту) за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Психологія управлінської діяльності менеджера» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінги	Самостійна робота
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих протягом занять (Теми 1-4) Оцінювання за 100-бальною	Модульна контрольна робота Проводиться з 1-4 теми і включає 2 теоретичних питання по 30 балів. Практичне завдання 40 балів Оцінювання за 100-	Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих протягом занять (Теми 5-10) Оцінювання за 100-	Модульна контрольна робота Проводиться з 5-10 теми і включає 2 теоретичних питання по 30 балів. Практичне завдання 40 балів Оцінювання за 100-бальною	Визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу Оцінювання за 100-бальною шкалою	Визначається як сума всіх оцінок за виконані завдання. Завдання 1 (теоретичний блок) – 30 балів Завдання 2.1 (теоретико-прикладний блок) – 30 балів Завдання 2.2 (теоретико-прикладний блок) – 40 балів

шкалою	бальною шкалою	бальною шкалою	шкалою		Оцінювання за 100-бальною шкалою

Шкала оцінювання студентів:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64	Задовільно	E (достатньо)
35-59		FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань студентів за формами контролю

Форми контролю/ критерії оцінювання	Бальна шкала оцінок знань			
	Відмінно (90-100)	Добре (75-89)	Задовільно (60-74)	Незадовільно (до 60)
1. УСНЕ ОПИТУВАННЯ				
Повнота відповіді	повна	повна	не повна	часткова, відсутня
Глибина і різносторонність знань	достатня	належна	задовільна	відсутня
Системність та логіка викладення матеріалу	систематизоване, логічне	логічне	відсутня	відсутня
Ступінь ознайомлення з основними методичними розробками, законодавством та уміння їх використовувати при відповіді	високий, використовуються при відповіді	достатній, використовуються при відповіді	належний, частково використовуються при відповіді	відсутній
Вміння узагальнювати викладений матеріал	обґрунтовані висновки	недостатньо обґрунтовані висновки	частково обґрунтовані висновки	відсутність висновків
2.ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ				
Самостійність відповідей	самостійність	недостатня самостійність	за допомогою викладача	відсутня самостійність
Вміння використання теоретичного матеріалу в змінній постановці тесту	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	правильна робота з кількома помилками	значна кількість недоліків, виконання задовольняє мінімальні критерії	потрібно додатково попрацювати для отримання позитивної оцінки
3. ВИКОНАННЯ МОДУЛЬНИХ ТА ТРЕНІНГОВИХ ЗАВДАНЬ				
Знання методики розв'язання	глибокі	належні	недостатні	відсутні
Володіння алгоритмом розв'язку	володіє	володіє	частково володіє	не володіє
Самостійність розв'язку	самостійність розрахунків	недостатня самостійність	здійснення	відсутня самостійність

		розрахунків	розрахунків за допомогою викладача	розрахунків
Правильність і повнота розрахунків	правильні і повні	правильні неповні	частково правильні, неповні	неправильні неповні
Наявність узагальнених висновків	наявні, обґрунтовані	наявні	наявні	відсутні
4. САМОСТІЙНА РОБОТА				
Самостійність викладу матеріалу	самостійний виклад	самостійний виклад	несамостійни й виклад	несамостійний виклад
Логічність і послідовність викладу матеріалу	логічний і послідовний	логічний виклад, від- сутність послідовності	частково логічний виклад, послідовність відсутня	відсутня
Відповідність викладу матеріалу темі	відповідає	відповідає	частково відповідає	не відповідає
Використання нових літературних джерел	використо- вуються достатньо	частково використо- вуються	не використо- вуються	не використову- ються
Відповідність оформлення роботи вимогам	відповідає	відповідає	частково відповідає	не відповідає